

Musikk i fengsel og frihet (Miff) - et landsomfattende prosjekt i MSF

Melding om virksomheten 2021

Miff er et tilrettelagt landsomfattende musikktiltak for personer med rusmiddelproblemer, psykiske helseproblemer, soningsdømte og tidligere innsatte. Miff eies og drives av Musikkens studieforbund (MSF).

Miffs mål er å integrere våre brukere i samfunnet på en positiv måte, med musikk som kulturelt verktøy. Vårt arbeid omfatter rusforebyggende musikktilbud i lokalsamfunn, musikktiltak inne i fengsel og i et langtidsperspektiv etter soningen (Musikk i frihet).

2021 – et jubileumsår!

Miff har eksistert som tilbud siden 1991, med vekt på musikkopplæring som holder et høyt faglig nivå og legges opp i samarbeid med brukerne i et langsiktig perspektiv (gjærne med en 10-års horisont). Miff har et bredt nettverk av samarbeidspartnere og arbeider med en helhetlig tilnærming til brukernes utfordringer under og etter straffegjennomføringen.

Miff planla jubileumskonserter og -aktiviteter flere steder i landet gjennom året, men pandemien satte en stopper for dette. 12.november ble det holdt en jubileumskonsert på *stedet der det hele startet: Inne i Bredtveit fengsel og forvaringsanstalt*. Venjas Harem, med bandmedlemmer som er tidligere innsatte i fengselet, sto på scenen.

*Fra jubileums-
konserten i
Bredtveit
fengsel
12. november 2021
Veronica Seu
Stokkmo fra Oslo
musikkråd takker
Venja Ruud Nilsen
for hennes innsats
for Miff. Foto:
Torkjell Hovland
(c) Oslo musikkråd*

Side 1

Venjas Harem under ukentlig øvelse på Øvingshotellet i Oslo. Foto: Venjas Harem © Miff

Vi gjennomførte også en åpen gratiskonsert med strenge smittevernrestriksjoner i Oslo lørdag 11. desember. Utenbys Miff-band og enkelte innsatte i Oslo fengsel fikk ikke delta som planlagt, men vi hadde likevel musikkinnslag og taler fra scenen mellom kl. 15:00 og 18:00.

Miff - et landsomfattende og stabilt musikk-tiltak med et bredt spekter av tilbud

Musikk i fengsel og frihet (Miff) gir et landsomfattende musikktilbud under straffegjennomføringen (trinn 1), i ettervernet (trinn 2) og som del av det frivillige musikklivet i Norge (trinn 3). Målgruppen er soningsdømte og tidligere innsatte i hele landet, samt unge og voksne som får et musikktilbud i lokalmiljøet eller på rusinstitusjoner som forebyggende tiltak.

Miff hadde i 2021 ett eller flere egne tilbud og/eller tilbud i samarbeid med andre (videregående skoler, fritidsdelen i fengsler, ulike organisasjoner mv) ved 29 soningssteder og rusforebyggende/i ettervernet på 13 ulike steder over hele landet. Fra 2018 har Miff fått tildelt

midler – øremerket rus- og kriminalitetsforebyggende forebyggende Miff-tiltak etter soning etter søknad til Helsedirektoratet, og vi satte i gang seks nye «ute-tiltak» i Miff fra rundt årsskiftet 2018/19.

Miff-tilbudene under straffegjennomføringen er finansiert via prosjektmidler fra Kriminalomsorgsdirektoratet (Justisdepartementets budsjett, kap. 430 post 70), mens Miff-tilbud i ettervernet og etter soning er finansiert med tilskudd fra Helsedirektoratet (kap. 765 post 72)

Miff i sosiale medier

I 2019 fikk Miff ny logo med grunnlag i fargepaletten som brukes i Musikkens studieforbund og våre fylkesledd (fylkesmusikkrådene i Norge). Som bilde-element har vi tatt med oss «rockedama»; gitt til Miff i gave fra tegneserieskaperen Christopher Nielsen for mer enn 10 år siden. Vi har også arbeidet fram en aktiv Facebook-side og gruppe for Miff, samt videreutviklet nettsiden www.musikkifengselogfrihet.no i 2021 med faglitteratur og oppdatert informasjon om alle landets Miff-tilbud.

Rockedama, gitt til Miff av Christopher Nielsen

Organisering av Miff

Miff inngår som tiltak og prosjekt(er) i Musikkens studieforbund (MSF). MSFs styre er også styre for Miff. Aktiviteten ved hvert enkelt soningssted forankres i og følges opp gjennom MSFs fylkesledd, som inngår samarbeidsavtale med soningssted og partnere, og som inngår kontrakter med musikkfaglig ansvarlig (instruktør) for hvert enkelt musikktiltak.

Den fagpedagogiske oppfølging og utvikling skjer i Miffs nasjonale sekretariat, i samarbeid med fylkesledd og aktuelle samarbeidspartnere (f.eks. Oppikrim - Opplæringa i kriminalomsorgen, Norges musikkhøgskole og våre medlemsorganisasjoner). Det nasjonale sekretariatet sørger for at offentlige tilskudd fordeles til musikktiltakene via fylkesleddene i MSF, etter søknad og rapport fra fylket.

Miffs nasjonale sekretariat har én 50 % stilling som administrativ leder.

Fra 2010 hadde Musikkens studieforbund en samarbeidsavtale med Kriminalomsorgen om utvikling av musikktilbudene under straffegjennomføringen. Musikkens studieforbund ba i den forbindelse om at vi drøfter en opptrappingsplan som på sikt gir alle innsatte muligheter for å delta i musikkopplæring under og etter soning. Vi ønsker at Miff blir et tilgjengelig tilbud ved alle landets soningssteder. Drøfting om videreføring av avtalen har ikke vært gjennomført i perioden.

Musikktilbudet gitt gjennom Miff 2021

Miff er en del av tilbakeføringen i Kriminalomsorgen – organisert gjennom frivilligheten:

Per 31.12.2021 har Miff fast avtale med organisering av ett eller flere kurs- og øvingsopplegg ved 29 soningssteder, dels i samarbeid med det faste opplæringstilbudet (videregående skole) og dels som egne fritidskurs innenfor Voksenopplæringsloven. Kurs- og øvingsopplegg skjer på faste ukentlige tidspunkter gjennom hele året. I tillegg legger vi til rette for egenøving med veiledning alle steder der det er fysisk og praktisk mulig. Flere soningssteder har egne "husband" og egne "crew" for konsertrigging i samarbeid med Miff.

Miff skaffer til veie instrumenter, skaffer instruktører med musikkfaglig kompetanse og utvikler metodikk for instrument- og vokalopplæring, samspill og – sang i grupper, utvikling av eget låtmateriale (tekster og musikk), og ulike former for musikkproduksjon. Miff drives regionalt og lokalt gjennom fylkesleddene i Musikkens studieforbund, som kjenner fritidsmusikklivet og kan koble enkeltpersoner med lokale musikkmiljøer etter soning.

Miff er et rusforebyggende musikktilbud i kommunene, i samarbeid med rusforebyggende organisasjoner og institusjoner lokalt:

*The Flying Carpet, ett av de rusforebyggende musikktilbudene Miff har i Oslo, framfører egenskrevet og - komponert musikk på scenen på Forandringshuset under Miffs jubileumskonsert 11.desember.
Foto: Torkjell Hovland © Oslo musikkråd*

Nye rusforebyggende musikktiltak etter soning/i ettervernet ble etablert i 2019 i Stavanger (K 46), i Harstad (i samarbeid med Frelsesarméen) og på Lørenskog (Volt). I Stavanger kom det i 2021 på plass et nytt tiltak med direkte tilbud ved løslatelse til innsatte i Åna fengsel og Stavanger fengsel. Miff inngår i slike opplegg samarbeidsavtaler med kommunens etat for rusforebyggende arbeid /ungdoms-arbeid og aktuelle frivillige organisasjoner lokalt. I 2021 ble det inngått nye samarbeidsavtaler med helseinstitusjoner innen rus/psykiatri og kommunale instanser i Viken (Østfold) og Troms og Finnmark (Senja).

Miff har i 2020 og 2021 fått legatmidler fra Vernelagsstiftelsen. Disse midlene er et kjærkomment ekstratilskudd som gir brukerne økte muligheter til utvikling av egen musikk, musikk- og videoproduksjon i ettervernet.

Samarbeid med Norges musikkhøgskole om "Musikk i fengsel" ved Ila fengsel og forvaringsanstalt

Miff har i mer enn ti år gitt tilskudd til musikkopplæring i Ila fengsel, i samarbeid med fritidslederne. Vår instruktør har bygd opp og produsert musikk sammen med bandet "House of Stone", i tillegg til nybegynneropplæring av andre innsatte. I 2021 samarbeidet Miff med Norges musikkhøgskole (NMH) om utgivelse av en ny band-CD og lanseringskonsert. Ila fengsel har i 2021 vært lokalisert midlertidig i egen avdeling i Ullersmo fengsel, og bandet «House of Stone» er nedlagt. Avskjedskonserter med lansering av CD «Stemmer fra innsiden» ble holdt på Victoria, Nasjonal jazzscene i Oslo 27. september 2021.

Musikkhøgskolens prosjekt er nå avsluttet, og Miff har fulgt opp Ila fengsel på Ullersmo med et utvidet musikktilbud til gamle og nye deltakere. Innsatte aktive i «House of Stone» som er overført til andre fengsler (Vestfold og Telemark, Trøndelag) eller ettervern får en videreføring av Miffs musikktilbud der.

Foto: Sigbjørn Innjord Thomassen © MSF

Musikktilbudet i Miff under koronapandemien

Miff har også i 2021 møtt stengte øvings- og kurslokaler i fengslene og i ettervernet. Musikkens studieforbund bidro sammen med Norsk musikkråd til en smittevernveileder for øvelser (godkjent av FHI). Veilederen ble oppdatert på ukentlig basis gjennom hele 2021, men vi hadde likevel utfordringer med å få aksept for at musikkgrupper kunne samles. Varierende nedstenginger i ulike deler av Norge gjorde det vanskelig å gjennomføre planlagte Miff-tilbud. Miff ser likevel at mange soningssteder har gjort en innsats for å holde musikktiltakene gående, og antall deltakere i Miff har holdt seg ganske stabilt. Vi har tilrettelagt for digital opplæring på alle Miff-trinn underveis (distribuert læring), og mange har deltatt via skjerm. Fengselsansatte og Miff-instruktører har også i 2021 strukket seg langt for å kunne få til fleksible musikkopplegg til deltakerne.

Musikktilbudet i Miff – samlet sett:

- Miff gir tilbud om instrumentalopplæring, samspill, musikkproduksjon og korsang som langsiktige kursopplegg under soning, med mulighet for videre musikkaktivitet i ettervernet og etter soning.
- Miff gir kortere tilbud om kursopplegg (f.eks. ukeskurs som «Arrangørskolen», sommerskoler, låtskriververksted) under soning, oftest i samarbeid med fengselsundervisningen eller fritidsledelsen ved anstalten.
- Miffs nasjonale sekretariat gir veiledning, koordinerer og tilrettelegger for forpliktende samarbeid regionalt og lokalt. Herfra fordeles også tilskuddene til hvert enkelt Miff-tiltak. Når Miff mottar prosjektmidler fordeles penger ut til fylkesleddene i Musikkens studieforbund etter søknad. Miffs nasjonale sekretariat foretar en kvalitetsvurdering av søknader/planlagte tiltak, gir faglig veiledning, bidrar i ansettelse av musikkfaglig ansvarlige lokalt, sørger for at det foreligger lokale samarbeidsavtaler og bidrar ved anskaffelse av nødvendig utstyr. Fylkesleddene rapporterer til MSF om gjennomføringen av hvert enkelt tiltak, og Miffs sekretariat bidrar hele veien med koordinering, erfaringsutveksling og nettverksbygging – f.eks. når innsatte løslates i et annet lokalmiljø enn der soningen pågikk.
- Miff krever forpliktende samarbeidsavtaler for hvert tiltak – forankring både i kriminalomsorgen og i «frivilligheten». Gjennom fylkesleddene i Musikkens studieforbund (fylkesmusikkrådene) inngås samarbeidsavtaler med det enkelte soningssted, opplæringsinstanser og andre lokale aktører for organisering av faste, langsiktige tiltak på trinn 1, 2 og 3.
- Miff gir langsiktig, forpliktende oppfølging av brukerne – i samarbeid med kommuner (friomsorg, helse, kultur, voksenopplæring) og frivillige organisasjoner (musikk/kultur, rusforebyggende, psykiatri, andre).
- Miff har egne kvinnerettede tiltak under og etter soning.
- Miff gir fagpedagogisk veiledning til instruktører i Miff-tiltakene. I april 2021 ble det gjennomført en digital fagpedagogisk samling under Oppikrim-dagane. Musikk i

fengsel og frihet var igjen ansvarlig for hele konferanseopplegget for "Faggruppe musikk. To faglige innslag ble forhåndsinnspilt, sammen med en musikkvideo fra Stavanger fengsel. Etter de faglige innleggene møttes nær 30 Miff-instruktører i en digital samtalegruppe der temaer som digital undervisning og organisering av Miff-tiltak ble drøftet. tillegg var Miff-bandet fra Åna fengsel musikalsk innslag ved åpningen av konferansen.

- Miff har på landsbasis 41 egne instruktører (musikkterapeuter, musikkpedagoger, tidligere innsatte som har fått opplæring i Miff) på kontrakt knyttet til våre musikktiltak under og etter soning.
- Administrativ leder i Miff har fungert som fagkoordinator i musikkfag til Oppikrim-dagane i Stavanger i 2020 (avlyst) og for Oppikrim-dagane i april 2021. Her har Miff produsert egne faglige innlegg til konferanseprogrammet.
- Musikk er samspill, nettverk, mestring, selvfølelse, kulturell kapital, sosial kapital, «et annet språk» og «en annen rus». Musikk fremmer læring på andre områder, bedre helse, ansvar for fellesskapet i kor og band og en positiv fritid under og etter soning

*Musikkproduksjon på Retretten i Oslo.; et rusforebyggende Miff-tiltak.
Foto: Sigbjørn Innjord Thomassen (c) MSF*

Miff-økonomi og kurs etter voksenopplæringsloven

Miff-tiltakene finansieres dels ved tilskudd fra Justisdepartementet (tilbud under straffegjennomføringen), dels av Helsedirektoratet (tilbud i ettervernet og etter soning), dels av den enkelte skole som er tilknyttet det enkelte soningssted og dels av fritidstilbudet i hvert enkelt fengsel. Mesteparten av musikktilbudene under og etter soning tilbys som tilrettelagte kurs etter godkjent studieplan og med voksenopplæringstilskudd, der deltakerne får kompetansebevis for gjennomført kurs. Kursene får støtte gjennom Musikkens studieforbund i form av opplæringstilskudd og tilretteleggingstilskudd.

Deltakerstatistikk Miff

Miff hadde i 2021 i alt 651 deltakere på våre *kursorganiserte tiltak*, hvorav 147 kvinner.

I 2021 (2020-tall i parentes) ble det gjennomført 3629 (2480) kurstimer i Miff, med 412 (209) tellende kursdeltakere, hvorav 103 (55) kvinner, godkjent etter Voksenopplæringslovens bestemmelser om deltakelse i 3/4 av kurstimene. Økningen i antall kvinner skyldes at Miff har satset målrettet på å tilrettelegge Miff-tilbud for disse, og i 2021 gjennomførte vi sommerkurs for kvinner og «sanghelger» med vokalopplæring og fellessang i Bergen fengsel, samt ekstra kurs i korsang på Bredtveit. Oppleggene i Ravneberget fengsel og Kragerø fengsel har fortsatt som tidligere. Også utetiltakene i Miff arbeidet målrettet med å få flere kvinnelige deltakere. I 2021 har vi hatt fem kvinnelige Miff-instruktører.

Miff har egne musikkproduksjonsopplegg og sommerkurs ved de to ungdomsenhetene (Bjørgvin fengsel og Romerike fengsel, avdeling Eidsvoll). I 2021 var det et løpende, ukentlig tiltak i Bjørgvin, mens det på Eidsvoll ble gjennomført sommerkurs/workshops over to uker der tre innsatte deltok.

I alt ble det gjennomført 90 kurs i 2021, mot 93 kurs i 2020. Miff-tilbud som ikke er organisert som kurs hadde også en økning i antall deltakere i 2021. Totaltallet for deltakere i Miff (kurs- deltakere samt deltakere på tiltak som ikke kan passe inn i regelverket i Voksenopplæringsloven) var 817 personer.

Alle godkjente kursdeltakere mottok kurs- og kompetansebevis basert kursets studieplan, nivå og kursinnhold (<https://www.musikkensstudieforbund.no/studieplaner>)

Tilskudd - Miff har de senere år fått følgende friske midler:

Tilskudd fra:	2019	2020	2021
Helsedirektoratet – rusforebyggende tiltak	845 000	1 200 000	1 200 000
Justisdepartementet – egen «linje i statsbudsjettet»	369 000	369 000	0
Kriminalomsorgsdirektoratet – etter søknad	483 961	250 000	787 000
Musikkens studieforbund Aktivitetstilskudd/stimuleringstilskudd fra MSF (engangstilskudd knyttet til pandemien)	0	0	200 000
Andre inntekter (Vernelagsstiftelsen)	0	20 000	72 000
SUM	1 697 961	1 839 000	2 259 000

De offentlige tilskuddene er uforutsigbare og skiftende fra år til år, og tildeling kommer sent i kalenderåret, noe som gjør at det blir en utfordring å gjennomføre stabile musikk-tilbud i hele landet gjennom hele året. Musikkens studieforbund har, som eier av Miff, årlig valgt å dekke regnskapsmessige underskudd for at tiltakene skal kunne opprettholdes i det langsiktige perspektivet som er Miffs løfte til innsatte, tidligere soningsdømte og de som deltar i våre rusforebyggende tiltak. Denne deltakergruppen trenger forutsigbarhet og langsiktighet, og vi strekker oss langt for å få til dette.

Regnskap for Miff 2021

Det vises til Musikkens studieforbunds reviderte regnskap 2021 med noter. Endelig vedtatt årsmelding og regnskap for 2021 vil foreligge etter Representantskapsmøtet i Musikkens studieforbund 31.mai 2022.